

អង្គការ៖ វិវឌ្ឍន៍វប្បធម៌ និង ហោរ ខ្ញុំយ

ច្បាប់ ក្រុម ខ្ញុំយ

- ~ ច្បាប់ ល្បី កង្កី
- ~ ច្បាប់ កេរ្តិ៍ ឈ្មោះ
- ~ សេចក្តី រំលឹក ដល់ ភ្នំ ពេញ
- ~ ពាក្យ គោរព ប្រជោគ ប្រសូល

ការ ច្បាប់ របស់ ក្រុម ខ្ញុំយ

ព.ស. ២៥១៦

ច្បាប់ ក្រម ច្បាប់

- ច្បាប់លើកថ្មី
- ច្បាប់កេរកាលថ្មី
- សេចក្តីណែនាំដាស់តឿន
- ពាក្យកាតព្វប្រដៅជនប្រុសស្រី

អារម្ភកថា

ច្បាប់ក្រមដុំយនេះកាលបោះពុម្ពលើកមុនៗ ចែកចេញជាបីសៀវភៅ គឺសៀវភៅទី១ មានច្បាប់ល្មើកថ្មី និងកេរកាលថ្មី. ទី២ សេចក្តីដាស់តឿន និងទី៣ពាក្យកាព្យប្រដៅជន ប្រុសស្រី ។ នៅគ្រាបោះពុម្ពលើកទី៦នេះ ដោយនិយមតាមសេចក្តីស្នើពីមជ្ឈដ្ឋានអ្នកសិក្សាជា ច្រើននាក់ដែលសុំអោយយើងផ្តុំគ្នាយកច្បាប់នេះមករួមគ្នាជាសៀវភៅមួយ ត្បិតទុកអោយនៅ ដោយឡែកៗជាកូនសៀវភៅតូចៗនោះនាំអោយរំខានប៉ាត់ប៉ាយ ពិបាកថែរទាំ ។ យោបល់នេះ ត្រឹមត្រូវណាស់ ទើបយើងសម្រេចប្រមូលផ្តុំបានជាសៀវភៅមួយនេះឡើង ។

ចំពោះពាក្យពេចន៍ កាព្យឃ្លោងទាំងអស់នៅក្នុងច្បាប់ទាំងប៉ុន្មាននេះ យើងគ្មានប៉ះពាល់ កែប្រែសោះឡើយ សម្រួលតែរបៀបតម្រៀបឃ្លាឈ្លះអោយមានលំនាំទៅតាមបែបកាព្យ ត្រឹមត្រូវប៉ុណ្ណោះ ។

គោលបំណងធំរបស់យើងខ្ញុំមួយទៀត គឺការចង់រក្សាស្នាដៃដ៏មានតម្លៃនៃលោកតាករី **តិរម្យច័យ ឬត្រមច័យ** ព្រោះពាក្យសំដីរបស់លោកក្នុងនេះទាំងអស់សុទ្ធតែមានន័យទូលំទូលាយ ហើយប្រកបដោយខ្លឹមសារល្អណាស់មិនចេះហួសសម័យកាលនោះផង តាំងពីគ្រាលោក សរសេររហូតសព្វថ្ងៃនៅតែមានន័យត្រូវគួរនិងធ្វើគតិទូន្មានខ្លួនបាន ។

ឆ្លៀតឱកាសនេះ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិតសុំសម្តែងការវិកិតដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះវិញ្ញាណក្ខន្ធនៃ លោកករីដ៏ឆ្លើមនេះផង ។

ភ្នំពេញ ខែ សីហា ឆ្នាំ ១៩៧២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ច្បាប់លេខ្លឹម

អ្នកព្រះភិរម្យ
ព្រះពុទ្ធព្រះធម៌

ឧបជ្ឈាយ័យជាធំ
អនុសាវន

ខែបែត្រឆ្នាំច
លើកច្បាប់ប្រដៅ

ត្បិតមនុស្សឥឡូវ
អំពើអាក្រក់

អាងព្រើលអាងប្រាជ្ញ
អាងជើងអាងដៃ

អាងសុទ្ធតែខុស
អ្នកគិតអោយល្អិត

សាសនានៅឆ្ងាយ
កើតទាន់លោកិយ

អ្នកជឿពាក្យចាស់
អ្នកហ៊ានស្បែកដាច

ឃើញបូកគេល្អ

ភាសាអ្វីខ្ញុំ
ព្រះសង្ឃជាមុន
មាតាបិតា ។

កាលចាប់ដៃខ្ញុំ
ព្រះកម្មវាចា
ទាំងសាមសិបបី ។

ចត្វាស័កក
កូនចៅប្រុសស្រី
ចូរស្តាប់គ្រប់គ្នា ។

យកខុសជាត្រូវ
ឡឡក់លីលា
អាងមាសអាងប្រាក់ ។

អាងកោងអាងកាច
អាងវាយអាងធាក់
អាងម៉ាស៊ីនកាត់ក ។

កូនអើយចាំចុះ
ដ្បិតស្រុកលោកក្រ
តទៀតទៅមុខ ។

លែងបានសប្បាយ
ឮតែទំនុក
ចូរចាំគ្រប់គ្នា ។

ជឿចាំអោយណាស់
អ្នកក្លាចស្បែកជា
កុំយកខ្លួនបៀត ។

ទោះបីមានក្រ

បង្គំនឹកគុណ
គុណគាប់មហាផ្ទះ

អោយធម៌កេសា
គុណធម៌អក្ខរា

កតិតកាព្យថ្មី
តូចក្តីធំក្តី

យកឆ្គួតធ្វើជា
ព្រហ្មណ៍ពានពារ

អាងកាប់អាងចាក់
អាងគុកច្រវាក់

អាងនោះមិនល្អ
ប្រមាណដំណ

មានតែកើតទុក្ខ
ដំណែលអាពុក

កុំធ្វើប៉ះពា
មនុស្សប៉ោបៀ

យកគេធ្វើព្យាតិ

គួររាប់អ្នកក្រៅ

ដៅអ្នកឯទៀត
សុចរិតត្រឹមត្រូវ ។

រាប់រើសមាយាទ

រៀនបទរៀនបាទ
កុំភ្លើនហួសម៉ែ

កុំកោងហួសខ្នាត
កុំប្រែហួសឱ
កុំសួរមើលងាយ ។

កុំភ្លាត់ហួសផ្លូវ
ឃើញចាស់សក់ស្កូវ

បន្តន់អាត្មា
បំរើមហាក្សត្រ

ខ្លាចមេខ្លាចបា
ប្រយ័ត្នស្តេចទាយ
រលាយកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ។

ខ្លាចតាខ្លាចយាយ
ពាក្យពិតទំនាយ

ពាក្យស្តេចពាក្យគ្រូ
ជូនទាយអោយទាប

មានប្រែមានជូរ
ជូនទាយអោយខ្ពស់
ទាយចុះកុំខឹង ។

កម្រពិរោះ
ទាយអោយស័ក្តិយស

បម្រើមើលភេទ
ខ្លួនខ្ជិលហែព្រើល

ចំណាំព្រះនេត្រ
លោកមើលសំឡឹង
ខំប្រិតរៀនសូត្រ ។

ហេតុខ្លួនអោយដឹង
សំឡក់អោយប្រឹង

បម្រើមើលពុត
បើខ្មៅអោយប្រាជ្ញ

ប្រាជ្ញាអោយមុត
បើខ្លាចអោយហ៊ាន
កុំអៀនកុំខ្មាស ។

ស្មារតីអោយមាន
ចង់បានរបៀប

ពុកលោកជាធំ
បម្រើលោកណា

ជ្រដោប៉ុនភ្នំ
លោកឃ្នឹងជាម្ចាស់
ប្រាសចោលអោយឆ្ងាយ ។

ឯងមើលមិនច្បាស់
លោកស្អប់អ្វីណាស់

កុំឈមឈរជិត
លើប្រពន្ធកូន

កុំយកធ្វើមិត
បងប្អូនចៅហ្វាយ
ឱនកាយប្រតិបត្តិ ។

ភ្លាត់ខ្លួនអន្តរាយ
អាពុកប្អូនម្តាយ

អ្នកកុំមើលងាយ
ត្រកូលញាតិដៅ

ឃើញគេរីករាយ
កូនចៅមហាក្សត្រ
ប្រមាថមិនបាន ។

ព្រួញខ្លួនប្រយ័ត្ន
ស្នើផ្ញើមប្រមាត់

ទោះអ្នកដទៃ
កុំថាតែមនុស្ស

អ្នកព្រៀងអ្នកព្រៃ
ទោះសត្វតិរច្ឆាន
កុំហ៊ានប្រមាថ ។

ដែលលោករាប់អាន
ឯងស្អប់ប៉ុន្មាន

របស់ឬទ្រព្យ ទ្រព្យណាសំឡាញ់	ដែលចារសំអប់ អញ្ជូនសំឡាញ់ ជួយថែរក្សា ។	កុំបាច់សំអាត ចូរចៅសង្ហាត
កុំជិះកុំជាន់ បុរាណហៅផ្ទៃ	ស្មៅផ្ទៃអាចម៍មាន់ ពីរបីប្រការ ជុះដាក់ត្រង់ហ្នឹង ។	ពាក្យចាស់ឧបមា កុំស៊ីត្រង់ណា
សាច់សារលោហិត អាពុកផ្តែផ្តាំ	កុំផ្តួលផ្តេកពិត ចូរចាំចេះថ្លឹង និងស្បែកខាងក្រៅ ។	ផ្តួចទោសកើតប្តឹង សាច់ថ្លើមស្លូតឆ្អឹង
សាច់ស្លូតក្នុងខ្លួន សរសៃនិងស្បែក	ទុកស្នើបងប្អូន ចែកព្យាតិជាដៅ ជាស្មៅអាចម៍មាន់ ។	ប្រពន្ធកូនចៅ ខ្ញុំស្រីខាងក្រៅ
ស្រីខ្ញុំកំដរ កុំលបលួចលេង	បើឃើញរូបល្អ ក្រែងម្ចាស់គេទាន់ អាប់អន់អាត្មា ។	កុំលលួចលាន់ កុំភប់កុំភាន់
បើអ្នកមានយស ធ្វើធំធ្វើថ្មី	មានស័ក្តិខ្ពង់ខ្ពស់ មន្ត្រីមានត្រា សាលាកុំងឺយី ។	គាប់នឹងរាជការ ព្រះហ្លួងឧកញ៉ា
ចេះច្បាប់បារាំង កុំឆ្កែងហួសមាឌ	កុំភ្លេចសច្ច័ ភ្លេចព្យាតិប្រុសស្រី យកឧបេក្ខា ។	កត្តញ្ញខន្តិ ជំនុំកាត់ក្តី
កុំកាន់សីហលោ កុំជក់អាភៀន	កុំកាន់លោភោ កុំឃ្នានផឹកស្រា សច្ចាយកត្រង់ ។	ទោសោមោហោ កុំស្អប់ខាងណា
លួងលោមពិសោធន៍ អោយបែកអោយបាក់	កុំឆបញ្ឆោត ពាក្យសត្យពាក្យសង្ឃ តម្រង់ស្មារតី ។	បញ្ចូលអោយបង់ កូនអើយផ្ចិតផ្ចង់
កុំភ្លើនភ្លេចប្រាក់ កាន់ធម៌ទសពិធម	កុំភ្លើភ្លាត់សក្តិ វិតឡើងរាសី	ធ្លាក់ទៅអវិចី គាប់ពីលោកិយ

	ដល់បរលោកនាយ ។	
អ្នកក្តីជាភ្លើង ចៅក្រមជាទឹក	កុំកាត់កាន់ជើង រំលោភរំលាយ បង្ខំនាំខុស ។	អ្នកម្ខាងមើលងាយ កុំជេកុំវាយ
ចោរខូចលួចប្លន់ កុំស្អប់ខាងណោះ	វិចោរស្ម័គ្រស្មន់ បញ្ឆេះខាងណោះ បញ្ចូលចិត្តក្តី ។	តណ្ហាប្រុសស្រី លួងលោមបញ្ឆេះ
កុំដុតអោយក្តៅ កុំឃ្នានប្រាក់ប្រុស	បើឃើញគ្នាខ្លៅ បន្តុះខាងស្រី កុំចោលច្បាប់ចាស់ ។	ប្រាជ្ញាគ្នាខ្លី បើកាន់ច្បាប់ថ្មី
កុំដៀលអ្នកស្រែ ក្រឡេកឃើញគុណ	ត្រកូលឯងខ្មែរ ទន់ខ្លួនសំពះ កុំត្រេះអ្នកក្រ ។	កុំប្រែក្រឡាស់ កុំធ្វើអ្នកណាស់
អ្នកកុំភ្លេចគុណ កុំចាប់ទាញដៃ	គ្រូលេខនព្វន្ត គំនាប់ឯកក ស្នើមិត្តសំឡាញ់ ។	គ្រូសូត្រអក្សរ កុំជជែកត
រាស្ត្ររត់ចូលជ្រក ពាក្យពុំពិរោះ	សួរសាកទៅមក គេកើតម្នាញ់ អន្តរាយកេរ្តិ៍ ។	កុំអើងអញ គេដៀលផ្ទាល់ផ្ទាញ់
កុំឆ្លើងអាងបុណ្យ ខ្លួនអ្នកនឹងឆ្លើង	ស្រដីអោយទន់ នឹងឡើងសក្តិយស ព្យុះព្យង់អ្នកធំ ។	ពោលពាក្យពិរោះ កុំឆ្លៀតនាំឈ្លោះ
កុំស្អប់អ្នកតូច ទោសគ្នាតិចតួច	បើឃើញគ្នាខូច ផ្អូចឡើងជាធំ ផ្អុំអេះជាភ្លើង ។	គួរគិតប្រមុំ ផ្សែងពូតជាដុំ
កុំភ្លើនភ្លេចខ្លួន កុំធ្វើក្រអឺត	ចេះសាសន៍ចិនយួន កុំពើតកុំពឹង ចូលវត្តលោកសង្ឃ ។	កុំចោលខ្មែរយើង កុំពាក់ស្បែកជើង
ដោះមួកដាក់ន័ត្រ	ឱនកាយប្រតិបត្តិ	លំអុតឱនអង្គ

កុំស៊ីតាមឃ្លាន

កំហឹងតាមចង់

កាន់ច្បាប់ស្រុកប្រាង្ស

កុំចង់ឡើងពេក
តែងខ្លួនអោយល្មម

កុំបង់សាសនា ។

ហួសមេហួសបា
សង្ខេបនិដ្ឋិតា

បើទៅជាស្រ្តី
អោយឆ្លៀតវែកពុន

កុំលើកដំណេក
មើលពូជពង្សា
រឿងផ្កាប់បុណ្យសក្តិ ។

គួរវាសន្តកន្តាក់
ខំរកមាសប្រាក់

រាជបារាំងសែស
ដើរគិតដេកគិត

ប្រាជ្ញាវៃឈ្លាស
បើច្រន់សុំដាក់
អោយគ្រាន់ទាន់ចាយ ។

កុំផ្ទុមរូបកាយ
បើចង់សប្បាយ

រាជហ្លួងពីមុន
រាជ្យលោកឥឡូវ

កូនកុំប្រហែស
ជួញដូរជួញឆ្ងាយ
ស្រេចនៅមានទ្រព្យ ។

មានក្រតាមភ័ព្វ
តែខ្ជិលច្រើនជាប់

តាំងពីឆ្នាំច
ចងក្បិនអោយតឹង

រកស៊ីវែកពុន
ត្រូវខំអោយញាប់
ខ្លោះជើងខ្លោះដៃ ។

ទំនិញឡើងថ្លៃ
សញ្ជឹងយប់ថ្ងៃ

បើចង់ស្រាលខ្លួន
កុំចេះស្នាក់ស្នើរ

ចាំជាដំណ
ប្រឹងកុំសំចៃ
កុំអោយក្រខ្សត់ ។

អោយមាំអោយស្អាត
បើចេះប្រាកដ

កុំផ្ទុមកម្លាំង
រៀនអ្វីអោយឆ្លិន

រៀនសូត្រអោយមួន
ល្វីល្វើតតបទ
ប្រាក់រត់តាមហៅ ។

កុំថារងារក្តៅ
កុំដេកតែខ្លៅ

បើល្ងង់អោយចេះ
ឥន្ទ្រិយឆ្នែងស្តាំ

កាប់ជីកចូកចាំង
កុំអោយខ្លោចនៅ
ក្រក្រៅសណ្តាប់ ។
រករៀនតម្រិះ
កុំចាំគេប្រាប់
រៀនមើលអោយស្តែង ។

រិះរកតម្រាប់
រៀនស្តីរៀនស្តាប់

កើតមកជាមនុស្ស
បើក្រអោយមាន

ទាំងស្រីទាំងប្រុស
វិញ្ញាណចេះក្រែង
កុំដេកតែក្រ ។

មិនដែលចេះឯង
គិតគ្រប់កន្លែង

កុំប្លន់កុំស្លូច
បោកប្រាស់យកប្រាក់

កូនអើយរកស៊ី
កុំតាមអ្នកណា

គេដើយបំថ្លៃ
ចៀសចុះជាន់ស្រូវ

កុំយកគល់ឈើ
ជំពប់ជើងគេ

លើកភ្លឺអោយធំ
ស្មើបានសង់ស្ពាន

កូនអើយធរណី
កុំចង់បានធំ

អំពើអាក្រក់
បច្ចុប្បន្នលោកិយ

កុំជួញចង់ទាស់
ចង់គង់ប្រយោជន៍

សំអាតផ្លិតផ្លង់
អ្នកកុំប្រហែស

ចំនួនទឹកស្ទឹង
អ្នកលើលិចស្រូវ

កុំខ្ជិលកុំខូច
ច្រវាក់ជាប់ក
សុចរិតត្រឹមត្រូវ ។

កកាយធរណី
បាតាមតែឪ
កុំស្រាស់បន្ទា ។
មុតជើងមុតដៃ
ហើយជេរផ្កាសា
ស្រាស់ដើរមិនរួច ។

ទៅដាក់ពីលើ
គេថាឯងខូច
ប្រដូចមេបា ។

បង្ហាប់អោយមាំ
និងមានផល្លា
អាយុយ៉ិនវែង ។

បើតាមគម្ពីរ
ប្រមុំឆ្លៀលឆ្លែង
លប់ដាក់ស្រែគេ ។

មួយចំរៀកសក់
កើតក្តីវាយជេរ
ព្រោះដីមួយហត្ថ ។

ខូចខាតរបស់
អោយចេះប្រយ័ត្ន
អោយគិតមួយម៉ោង ។

លើកភ្លឺអោយត្រង់
ក្រែងមានប្រហោង
ទំនាបទឹកហូរ ។

ទឹកព្រែកទឹកបឹង
ត្រូវបើកបង្ហូរ

កុហកឆ្មុវឆ
កាន់មារយាទល្អ

ធ្វើស្រែយកស្រូវ
លើកភ្លឺជិតផ្លូវ

ដឹងចៀសទៅណា
កូនម្តាយអាណា

ទោះធំទោះតូច
ជេរដៀលដល់ពូជ

គាប់ភ្នែកទេវតា
កើតសាចុការ

ដែលលោកសម្តែង
កុំលើកដឹងឯង

ធ្លាក់ទៅនិរយេ
មិនដែលសុខទេ

អស់ទ្រព្យសម្បត្តិ
ពាក្យឪមួយមាត់

កុំលើកអោយកោង
លើកមើលទំនង

ទឹកវាលទឹកអូរ
អ្នកក្រោមកុំថ្លៃ

វាំងរឹងយប់ថ្ងៃ
កត្តិកចេញខ្យល់

បន្ទុកហួសទៅ ។
ឆាប់លើកឆាប់ទប់
តម្កល់ទឹកនៅ
បាននៅត្រឹមថ្ងៃ ។

កុំអោយបាក់ជ្រៅ
បើចង់បានស្រូវ

កុំយកគ្រាប់ត្នោត
ចិត្តគិតប្រមាណ

ទៅដាំទៅដោត
ចង់បានផ្កាផ្លែ
បង្កិនខ្លួនឯង ។

នៅលើភ្នំស្រែ
ដាំដុះបង្កើត

ដល់ត្នោតឡើងគល់
ភ្នំរាស់ជាប់នឹម

ឡើងកើតនាំខ្យល់
ក្របីជាប់ស្នែង
ភ្នំរឆ្វេងមិនត្រូវ ។

ធាងលូតឡើងវែង
ទទើសទទើប

ដល់ត្នោតវាធំ
ស្រែឆ្ងាយពីផ្ទះ

មានស្លឹកវាទុំ
ឃ្នាតណាស់ពីផ្ទះ
រលួយស្រូវអស់ ។

វាជ្រុះក្នុងស្រូវ
ទុំវាតែទៅ

កូនអើយកុំឆោត
ដីទួលចំការ

បើចង់បានត្នោត
ឯណាចន្លោះ
ជាយជួររបង ។

ដាំដោយកៀនកោះ
ដាំជារបោះ

របៀបចំការ
ស្រាស់អោយត្រូវជួរ

ថែទាំរក្សា
មើលគួរសមផង
ទៅស្រាស់ខាងក្រៅ ។

យូរៗស្រាល់ម្តង
កុំបើកមុជឆ្នង

មិនគាប់ប្រសើរ
កើតក្តីកើតកាំ

របងវាដើរ
អស់ខោអស់អាវ
ពីព្រោះចំការ ។

អ្នកម្ខាងវាក្តៅ
ខឹងអស់ញាតិវៅ

មួយទៀតរបង
ធ្វើអោយទូលាយ

ជិតផ្លូវអ្នកផង
កុំរាយបន្លា
អោយឆ្ងាយពីផ្ទះ ។

គេទៅណាៗ
កាប់ឆ្កើសទាត់ឆ្ការ

កុំធ្វើចង្កៀត
ចៀសគ្នាមិនរួច

ក្រែងយប់អាធ្រាត
បើកបរកាត់ស្រូវ
រហូតដល់ផ្ទះ ។

ខ្លះមកខ្លះទៅ
ជេរម្តាយតាមផ្លូវ

កូនអើយអ្នកចាំ

អ្នកកុំចងកម្ម

មានពារច្រើនណាស់

ជាតិក្រោយខ្នាក់ខ្លួន

កខ្វែកខ្វាស

សូរចោលដីខ្លះ

មិនខាតប៉ុន្មាន ។

កុំខ្លាចតែក្រ

ធ្វើបូកមិនល្អ

ច្រើនកើតឱស្មាន

រអែករអោក

បាត់ញាតិសន្តាន

ឥតគេរាប់អាន

មានតែគេស្អប់ ។

កាន់បូកអោយខ្ពស់

អោយខ្ពើមពាក្យឈ្មោះ

ទើបបានជាគាប់

យកឆោតដាក់ខ្លួន

ច្រើនមានគេរាប់

បើខ្លួនឥតទ្រព្យ

កុំធ្លាប់ហ៊ានខ្លី ។

គ្រប់ការសារពើរ

ចង្អុលកញ្ជើ

កន្តាំងតៅស្តី

រនាស់រទេះ

គោសេះក្របី

បើបានជាខ្លី

ខ្លីប្រាក់គេទិញ ។

យកមករកស៊ី

ខែមួយខែពីរ

សងប្រាក់គេវិញ

របស់បានយើង

ជាជើងជួញចេញ

ឯទ្រព្យនោះមិញ

ពេញជាទ្រព្យឯង ។

កុំខ្លីគេប្រើ

តែមួយដំណើរ

មិនយូរអង្វែង

ជូនជាបាក់បែក

ជំងឺកទាស់ទែង

សងគេមិនលែង

ចាស់ផ្លាស់ជាថ្មី ។

កើតមកជាប្រុស

គិតអោយសព្វសុស

កុំអោយសល់អ្វី

បូសរៀនធម៌អាទិ

សាស្ត្រាបាលី

បរលោកលោកកិយ

កុំបីចន្លោះ ។

សឹកមករកស៊ី

កកាយធរណី

ធ្វើជាគ្រហស្ថ

កុហកជឿបុល

បំណុលរុំកោះ

ច្រើនគេដាក់ខ្មោះ

អស់ស្រែចំការ ។

ធ្វើរាស្ត្ររកស៊ី

ចិញ្ចឹមគោញី

ថែទាំព្យាបាល

ក្រហេតុពីខ្លួន

មានដ្បិតឧស្សាហ៍

អ្នកមានប្រាជ្ញា

មិនស្មើគំនិត ។

កំណើតសំណាង

សំណូមពរអាង

កកើតពីគិត

ពីកាលជាតិមុន

បុណ្យព្រេងអតីត

កើតរួមគំនិត

ទើបកើតសំណាង ។

ឯមនុស្សសំណល់
ដប់ឆ្នាំនេះហើយ

កូនចៅប្រុសស្រី
បើរកស្រុកឆ្ងាយ

កូនអើយអ្នកចាំ
ពាក្យកូនតម្រាយ

អ្នកជឿតែពូជ
ពូជមានវាមាន

ប្រពន្ធនិងប្តី
កុំយកពូជល្បែង

អម្បូរពូជពង្ស
ពូជចោរស្រីៗ

កូនចៅស្រីៗ
មួយភ្លែងអារក្ស

ពួកអ្នកក្រម៉ាច់
ប្រកាច់ដាច់លក្ខណ៍

ជំទាយតែដើរ
មានម្នាក់ខ្លះឆ័ត្រ

ប្រាកដជាខុស
សព្វសត្វអ្វីៗ

ល្ងង់ល្ងើងឡើងឆ្ងល់
ប្រកាន់ម្យ៉ាងៗ

ខ្លះអាងគំនិត ។

រកប្រពន្ធប្តី
អោយម្តាយពិនិត្យ

ពូជពង្សារតា ។

កុំជឿខែឆ្នាំ

កើតពីមនុស្សចារ

ចារតាមសម្គាល់ ។

អម្បូរធ្លាប់ខូច

ពូជទាល់វាទាល់

យើងមើលមិនជាក់ ។

អាយុវែងខ្លី

ពូជភ្លេងអារក្ខ

រកអាយុវែង ។

ត្រកូលធ្លាប់ខូច

យកប្តីចិត្តឯង

ខ្លាចចិត្តមេបា ។

បើនឹងយកប្តី

មួយអ្នកបាណា

មួយអ្នកចង់ស្រី ។

លេងដោមលេងអាចម៍

ជាន់អារក្ខព្រៃ

ធ្វើក្រមជំទប់ ។

មេស្រុកគេប្រើ

កម្រមានគ្រប់

ជួញប្រាំប្រការ ។

លក់សត្វទាំងរស់

បក្សីបក្សា

ទាសទែងក្មេងក្មាង
ខ្លះអួតសំណាង

អោយរកស្រុកជិត
អោយត្រឹមត្រូវពិត

កំជឿតម្រា
ពីដូនពីតា

វាខូចរៀងរាល់
កុសលអកុសល

យើងមើលឃើញច្បាស់
បើម៉ែបង់ប្រាក់

វាខូចមិនលែង
មិនគិតកោតក្រែង

អោយមើលកិរិយា
មួយអ្នកជិតស្រា

អាយុច្រើនខ្លី
មួយគឺមន្ត្រី

ទាំងថ្ងៃទាំងយប់
មួយទៀតកំភប់

មិនចេះអនិច្ចារ
ព្រាត់មេព្រាត់បា

លោកិយនេះខ្យត់ មួយហួយអាប៉ោង	ទេវតាលោកលក់ ។ យម្ពុបាលគេកត់ ប៉ោបៀត្រប់មុខ ក្រគ្រប់ប្រាំបី ។	នៅស្ថាននរក កូនអើយចាំទុក
ឯអ្នកទាំងអស់ ប្រាជ្ញានោះវែង	រកស៊ីម៉ែម៉ស់ គំនិតនោះខ្លី អាងឈ្មោះបំពាន ។	ច្រើនជាងស្រីៗ ប្រពន្ធដេរស្តី
នេះពូជអ្នកក្រ ធ្វើគុណនិងគេ	រស់ទាំងត្រដវ រកគេសងគ្មាន ទាំងប្រាំបីផ្លូវ ។	ទាំងអត់ទាំងឃ្លាន ហេតុនេះកុំរៀន
យ៉ាងអ្នកនេសាទ ប្រព្រឹត្តសាងកម្ម	មិនដែលសង្វាត ប្រចាំរដូវ ព្យាយាមសម្លាប់ ។	ធ្វើស្រែបានស្រូវ រង្វេងខុសផ្លូវ
អន្ទាក់ដុះកុក ផ្អកបៀត្រពាំង	អង្រុតឈ្មាងឆ្នក់ ទប់បាំងបាចចាប់ កណ្តៀវកាត់អស់ ។	គ្រប់គ្រឿងប្រដាប់ ចោលស្រូវកណ្តាប់
កំពប់ខ្នាត់ខ្នាយ យប់រវល់ប្របក់	ខូចខាតអន្តរាយ ចង់បានត្រីរស់ ដើរដេញសំពោច ។	មិនស្តាយស្រណោះ ខែភ្នំរវល់ឆ្កុះ
វក់តែសប្បាយ អំពើអស់នោះ	ដើរដេញទន្សាយ ច្រើនខ្លះស្រវពូជ អាងជឿគេស៊ី ។	ដើរចងសន្ទូច ធ្វើបានតិចតួច
កូនអើយបំណុល អ្នកភ្លេងអារក្ខ	ចងការជឿបុល ច្រើនទឹមគោញី ធ្វើសោះតែខាន ។	មួយឡើងជាពីរ មួយឡើងជាពីរ
ថ្ងៃដេករកភ្នាក់ គេស្តីគេពឹង	យប់ល្បែងអារក្ខ នឹងឈប់ពុំបាន កាលមានធុរៈ ។	ឈឺឆ្អាលសន្តាន គេរករាប់អាន
ផ្ទុំប៊ីកូតទ្រ	ស្រែកច្រៀងវាយស្នរ	មិនបានលុយកាក់

ឯងពីងគេវិញ

ឡើងត្នោតភ្នំស្រែ
ច្រូតកាត់ចង់អាប

ឯខ្មោចអារក្ខ
សំពះនឹកគុណ

ឯអ្នកប្រមឹក
សមដីច្រើនតឹង

អ្នកទាំងបំពាន
ឯងចេះតែកិន

សល់ថ្នាលមួយពីរ
ផឹកជ្រុលហួសល្បួត

កំណើតផឹកស្រា
អ្នកមួយផឹកស្ទើរ

រែកទឹកពុះខុស
ស៊ីរែកខំអត់

ឆ្ងាញ់តែម្នាក់ឯង
ដងទឹកស្រោចគ្រប់

ឯអ្នកចង់ស្រី
គន់ឯសំពត់

គេគ្មានជំពាក់
ដោយសារអោយថ្លៃ ។

កម្រទាន់គេ
ជួលគេពេញថ្លៃ
នាំខាតធ្វើការ ។

ស្លាប់ដល់រស់ម្នាក់
ខ្មោចប្រេតដូនតា
នឹកគុណអ្នកភ្លេង ។

ប្រមូលកូនផឹក
ស្រវឹងវង្វេង
មិនចេះក្រខ្យត់ ។

ផឹកម៉ែលុយមាន
ចិនចេះតែកត់
យកស្រែបញ្ចាំ ។

វាយគោស្មោរស៊ី
អត់បាយរាល់ឆ្នាំ
បញ្ចាំកូនទៀត ។

ផឹកផុតមេត្តា
ល្វីល្វីចេះឆ្លៀត
ច្រើននៅខ្ញុំចិន ។

វាទុញ្ចវាតុះ
សំពត់ខើចក្បិន
ចិនដូសហៅស៊ី ។

ឆ្អែតហើយខំស្វែង
ស្រោចខ្លឹមម្តេសជីវ
វិលទៅរវាំងផ្ទះ ។

ប្រពន្ធពីរឺ
តែមួយបន្ទាស់
កម្រមានថ្មី ។

ពីងបានម្នាក់ៗ

ដ្បិតដេកដល់ថ្ងៃ
ចំណេះចម្រៃ

ថ្វាយចេកថ្វាយស្រា
មិនដែលអ្នកណា

ធ្វើភ្លឺនឹងក្មេង
ជំហរអ្នកភ្លេង

ផឹកម៉ែលុយអត់
ផឹកដល់កំណត់

មិនគិតខ្លាចកម្ម
អស់ស្រែបញ្ចាំ

ផឹកជ្រុលហួសមាឌ
ម៉្យាងផឹកផុតមារយាទ

ចាក់កែវផឹកសិន
ទំរាំបាយឆ្អិន

ខំលើកខំលី
ខ្ញុំចិនម៉ែពីរ

ថាឯងអ្នកណា
ពាក់អាវបំណាស់

ផ្ទះលេចវាយលឹង ខូចប្រេងក្រមុន	ជញ្ជាំងធនហ៊ឹង ម្ពស្នាបារី ចោមរោមរៀនស្នេហ៍ ។	ស្នាដ័របាយសិ កំឡោះពីបិរ
រៀនស្នាលរៀនស្និទ្ធ កូនអើយប្រពន្ធ	កើតក្តីពិក្រិត អាងមន្តពូកែ អស់ស្រែត្រពាំង ។	ព្រួយចិត្តឌីម៉ែ ត្រូវគុកដប់ខែ
ធម្មតាប្រពន្ធ រកស៊ីល្បែងភ្នែក	បានដោយសិល្ប៍មន្ត បានវែកខ្លះឆ្នាំង នៅខះចង្ហែរ ។	ដោយស្មាត់កំបាំង បានល្អិតក្នុង
បាននេះខ្លះនោះ បើចូលជំនុំ	ក្រហេតុពីព្រោះ មិនរម្យដូចគេ មិនហ៊ានហាលមុខ ។	អាពុកម្តាយជេរ អង្គុយវេះវើរ
នេះពុតអ្នកក្រ ប្រយ័ត្នតំនៀល	ចាំជាតំណ គេដៀលអាពុក ចាំតកូនចៅ ។	តជាទំនុក កូនអើយចាំទុក
រក្សាពូជពង្ស កុំស្អប់អ្នកប្រាជ្ញ	បើខ្លួនលឺតល្ងង់ កុំខ្លាចអ្នកខ្លៅ កូនឯងកុំភប់ ។	ស្តាប់ចាស់ប្រដៅ បើមនុស្សឆោតឆៅ
កុំភ័យខ្លាចអត់ គួរឈានគួរឈោង	មើលអោយប្រាកដ តោងមើលអោយគ្រប់ មិនស្គាល់ឌីម៉ែ ។	គួរយកគួរឈប់ កុំចេះតែងប់
រកប្តីប្រពន្ធ ត្រកូលអ្នកក្សត្រ	អោយគិតអោយគន់ ប្រាកដតាមខ្សែ មិនដែលចេះក្លាយ ។	អោយមើលថ្ងៃថៃ បីដូចឈើផ្លែ
ដូចផ្លែធំតូច ពូជស្រីចោរក្សត្រ	ដើមក្រូចផ្លែក្រូច មិនអត់សាហាយ ពីម្តាយដល់កូន ។	ដើមស្វាយផ្លែស្វាយ ពូជស្រីមេម៉ាយ
រើសពូជមិនខុស ពូជសែនមេបា	ពូជសាំងនឹងប្រុស ពីតាដល់ដូន	ទាំងអស់បងប្អូន ពូជល្អសុទ្ធសូន្យ

រករូបមិនក្រ ស្រីក្មេងមានខ្មាស	ពីដួនដល់ចៅ ។ អាក្រក់ហើយស ចាស់ចង់ប្រដៅ មិនសូវខុសខាន ។	មានយាទល្អហើយខ្មៅ ប្រដូចតាមដៅ
ពាក្យចាស់លោកថា ធ្វើម្តងខុសខាត	ធ្វើស្រែចំការ ធ្វើម្តងទៀតបាន ប្រមើលទឹកភ្លៀង ។	ស្តាប់មហាសង្គ្រាន្ត ធ្វើតាមប្រមាណ
រកប្តីប្រពន្ធ ពូជផ្ទៃល្អមយក	អោយគយអោយគន់ ពូជថោកល្មមវាង នាងកុំប្រសព្វ ។	រើសរករូបរាង រូបល្អបូកល្បឿង
ជាតិស្រីនិងប្រុស បើបានរូបល្អ	បើបានជាខុស កម្រមានភ័ព្វ ដូរស្រែចំការ ។	ខុសទាល់ចាស់ងាប់ មានខុសមិនគាប់
មួយទៀតអ្នកចាំ កុំយកតម្រាប់	អាពុកចំណាំ កុំស្តាប់អាចារ្យ កុំការប្រឆន ។	ទុកជាតម្រា បើនឹងរៀបការ
ប្រជែងវេលា ស្រុកជិតភូមិផង	ពួស្តរឆ្លើយគ្នា របងដោយខ្លួន ផាសុខសប្បាយ ។	ប្រទប់ប្រទួន អាចារ្យអាងក្បួន
កូនអើយអ្នកចាំ ច្រើនស្តាប់ពានាក់	យូរណាស់បួនឆ្នាំ រស់ម្នាក់មេម៉ាយ មិនឃើញអាពុក ។	ព្រាត់ប្រាស់អន្តរាយ កូនឃើញតែម្តាយ
មានកាលស្លាប់ស្រី យកប្រពន្ធទៀត	ស្លាប់ចោលកូនខ្ចី កម្រពេញមុខ បែកគ្នាខ្ចាត់ខ្ចាយ ។	ប្តីនៅរងទុក្ខ កូននឹងអាពុក
កូនចៅស្រីៗ សួរនៅម្នាក់ឯង	បើនឹងយកប្តី បន្លែងនឹងម្តាយ ស្តាយខ្លួនក្រមុំ ។	កុំយកពោះម៉ាយ អាណិតរូបកាយ
ហៅប្រុសអភ័ព្វ	ប្រពន្ធដើមស្លាប់	មានកូនតូចធំ

យកឯងជាចុង

បំរុងជាយំ
ព្រួយចិត្តម៉ែឪ ។

ច្រើនឈ្លោះជំនុំ

ហៅប្រុសចិត្តពីរ
ឯងនឿយស្ទើរស្លាប់

ពិបាករកស៊ី
ផ្កាប់ចិត្តមិនត្រូវ
ខ្លួនឯងស្លាប់ទៀត ។

រញ្ជាំរញ្ជូរ
បីបួនរដូវ

ចង្រៃខាងប្រុស
ស្រីណាខំយក

កូនអើយចាំចុះ
ស្រីនោះបង់មារយាទ
ខ្ជាប់គ្រប់ជាបី ។

កុំយកខ្លួនបៀត
ប្រុសព្រួយខ្ជាប់ធាតុ

យកទៀតជាបួន
ប្រាកដមិនខុស

ព្រោះដល់ស្លាប់ខ្លួន
ប្រុសក្នុងលោកិយ
ស្លាប់រស់រូបមួយ ។

មេម៉ាយខាងស្រី
ស៊ូនៅអត់ប្តី

បើខ្លួនកំព្រា
កាន់មារយាទល្អ

រំពឹងមីងមា
មិនក្រគេជួយ
រត់ចូលអោយប្រើ ។

រកស៊ីមិនព្រួយ
បងបួនកូនក្នុង

ពោះម៉ាយមានបី
អាមួយស្រីលែង

កុំយកធ្វើប្តី
ស្រីគេគ្រាន់បើ
អាងលែងប្រពន្ធ ។

មិនគាប់ប្រសើរ
ពោះម៉ាយក្លាយដើរ

ពោះម៉ាយទាំងអស់
ទូរជាតិអប្រិយ

កុំយកអោយសោះ
ស្រីកើតទុក្ខធ្ងន់
ចំណាំមិនខុស ។

ហៅប្រុសទូរជន
ហៅមួយជំនាន់

កំឡោះចាស់យូរ
រកស៊ីមានបាន

ចាស់ទុំគេប្តូរ
សុខសាន្តភ័តឈ្លោះ
អាយុយឺនយូរ ។

ល្អមព្រមយកចុះ
ចំរើនរួមរស់

កុំយកប្តីបួន
គេហៅឯងធំ

ថោករាសីខ្លួន
សមហៅគេពូ
ម៉េះមសំនឹងល្បែង ។

រកស៊ីមិនធូរ
ច្រើនខ្ជិលទូមូ

វាច្រើនមើលងាយ
ខ្លួនយើងជាស្រី

ហៅស្តីនិយាយ
ស្រីដឹកតក្រែង
ឯងមើលងាយដេរ ។

ហៅហងហៅឯង
យល់គេបួនឯង

ពាក្យចាស់លោកចង
មើលងាយរាល់ថ្ងៃ

គួរយកប្តីបង
ខ្លួនឯងប្រមាថ

ប្រពន្ធនិងប្តី
ឈ្លោះហើយច្រើនខ្សត់

ជាតិស្រីមានលក្ខណ៍
ប្រទេចជេរវាយ

ហៅកាឡកិណី
បើមានភ្ញៀវមក

រកស្រីមារយាទខ្ពស់
ចេះស្អូតចេះកាច

កូនចៅស្រីប្រុស
គួរយកតម្រាប់

រៀនត្រាប់អ្នកប្រាជ្ញ
ចង់ឈ្នះមនុស្សខឹង

ចង់ឈ្នះអសុរោះ
យើងស្តីត្រង់ណា

ចង់ឈ្នះកំណាព្យ
បើបានចំណី

ប្តីទុកស្នើបង
ចង្រៃរាល់ខែ
ច្រើនខាតត្រាប់ស្រូវ ។

ពាក្យចាស់លោកចង
ប្រតិបត្តិអោយត្រូវ
ទេព្រាក្សរក្សា ។

ធំស្រេចលើស្រី
ស្រីអត់លក្ខណា
ព្រោះបូកប្រពន្ធ ។

ទេវតាពុំនាក់
ចង្រៃទូរជន
លើសលុបលើប្រុស ។

វាយកូនជេស្តី
រឹតរករឿងឈ្លោះ
រង្គោះធនធាន ។

ចេះខ្លឹមពាក្យឈ្លោះ
ចេះខ្លាចចេះហ៊ាន
កាចមានប្រាជ្ញា ។

ចំណាំទុកចុះ
គួរស្តាប់ពុទ្ធដីកា
តាថាបួនបទ ។

បើចង់ឈ្នះកាច
អោយប្រឹងខំអត់
វាស្បថលែងខឹង ។

ស្តីលេងឡេះឡោះ
អោយចម្រង់ណឹង
ខ្លាចយើងខាងក្រោយ ។

ក្រដេក្រដាញ់
ហុចវាញាយៗ

ប្រពន្ធស្នើម៉ែ
រកស៊ីធ្វើស្រែ

ទុកប្តីស្នើខ្ញុំ
រាសីតង់នៅ

គត់តង់កិរិយា
ប្តីខ្លួនឧស្សាហ៍

កបកើតទ្រព្យធន
ជួជាតិលើសលន់

មិនដឹងត្រូវខុស
អសោចសាយសុស

ចេះទ្រាំអត់ឃ្នាន
ចេះខ្មាសចេះអៀន

ទុកជាតម្រា
ព្រះអង្គទេសនា

យកស្អូតសង្កត់
វាជេរវាហត់

កុំធ្វើជាដឹង
យើញបូកយើងរឹង

សុំអ្វីមិនអោយ
តិចដោយច្រើនដោយ

នេះមន្តព្រះពុទ្ធ
កុំកាចខុសខ្នាត

កុំជួញរវល់
កូនណាកាន់បាន

បើមនុស្សរែកទូល
អោយមើលលែលក

ចំណីចំណុក
កុំអោយជឿខ្លី

មនុស្សគ្មានកន្លែង
តាមទាន់តឹងទារ

ហេតុនេះគួរគិត
គួរអោយសុំអោយ

ចងទុកជាកូន
មួយទៀតចិត្តល្អ

ចិត្តល្អក្រខ្លួន
ឃើញអ្នកទូរគត

ទៅទារមិនអោយ
ខាតទាំងទ្រព្យចាស់

ចិត្តល្អមួយទៀត

ក្នុងតែវាដឹង ។
ប្រាជ្ញាអោយមុត
កើតខាតត្បិតខឹង
កាន់ច្បាប់ទាំងបួន ។
កុំតបតទល់
កូននោះសុខខ្លួន
លែងជួបមួយជាតិ ។
មកនៅចំណូល
កុំយកខ្លួនបៀត
អសារឥតការ ។
អោយស៊ីអោយចុក
ក្រែងខុសសន្យា
រើរែករត់បាត់ ។
ខុសពីមារយាទឯង
វាខឹងក្តៅក្តាត់
បំភ្លាត់ឯងបាន ។
គួរកូនពិនិត្យ
គួរខានអោយបាន
មានពីរចំណែក ។
ចិត្តល្អក្រខ្លួន
មិនក្រយួរពេក
ក្នុងតែនឹងមាន ។
ចាំទុកជាកូន
កំសត់អត់ឃ្នាន
ហ៊ានជឿអោយខ្លី ។
តឹងតឿនព្យាយាម
អស់ទាំងទ្រព្យថ្មី
រវល់ក្តីខានថៃ ។
មេត្រីជាញាតិ

អោយគិតថ្លែងថ្លឹង
កូនអើយខំប្រឹង

កើតទាស់គុំគួន
ទោសទាស់លែងជួន

ញោះញាស់ធ្វើញាតិ
វាទូលទៅទៀត

អោយដោយក្តីមេត្តា
កើតទាស់កាលណា

មិនប្រុងប្រយ័ត្ន
គំគួនដោស្វាត់

ច្បាប់សុំរាប់អាន
ដ្បិតពាក្យបុរាណ

នេះពាក្យមួយបែក
ឆ្នាំនេះឆ្នាំស្តែក

ជាក្បាលនិទាន
មិនស្គាល់ពោះរៀន

ខឹងប្តឹងកើតក្តី
ស្តមគោក្របី

សំដីខ្លីស្រែ

បានស្រូវស៊ីស្តប់

ឯងប្តឹងវាត
របស់ក៏ខាត

ទ្រព្យធនអ្វីៗ
កុំចោលច្បាប់ខ្មែរ

ចាំចិត្តកណ្តាល
រៀនសូតរៀនប្រាជ្ញ

ល្អមិនក្រយូរ
គ្រូវាយកុំខឹង

ធម្មតាអ្នកចេះ
ឆ្លាក់គូរក្បូរក្បាច់

ខូចខិលល្ងង់ខ្លៅ
របញ្ជូរហុញ

អ្នកប្លន់អ្នកលួច
ដល់គេឃើញមុខ

ចង់ខ្ពស់បានទាប
ពាក្យពិបុរាណ

អ្នកលួចអ្នកប្លន់
ទិញងារមេស្រុក

ត្រឡប់កាច់កែ
ដកហូតមិនបាន ។

ក្តីទាល់តែក្រ
របរក៏ខាន
ទំរាំចាញ់ឈ្នះ ។

ចងការជឿខ្លី
កុំភ្លេចច្បាប់ព្រះ
ប្រទាញសងខាង ។

បើនឹងឈឺឆ្កាស
កាចកុំក្អែកក្អាង
ខ្មោចខាងវាស្តប់ ។

ស្វែងរៀនរកគ្រូ
អោយប្រឹងខំផ្តាច់
ត្រឡប់ជាមាន ។

អ្នកស្វែងចំណេះ
សាច់សិល្បរហៀន
ព្រោះចិត្តអាក្រក់ ។

គ្រូជេរប្រដៅ
ភូតភរកុហក
មិនខំធ្វើស្រែ ។

ឆក់បានតិចតួច
ត្រូវគុកច្រើនខែ
ខូចកេរ្តិ៍ដល់ឪ ។

ចង់ចឹងចង់លោភ
លោកអានដំរូវ
ត្រូវតាមតម្រាយ ។

ចង់បានប្រពន្ធ
ស្លូកធ្វើចៅហ្វាយ
ចាយប្រាក់រាជការ ។

រលងឆ្មាំខែ

អស់ឆ្មាំអស់បាន
ដឹងអស់ប៉ុន្មាន

មើលមុខអោយច្បាស់
តាមតែប្រទះ

សប្បុរសមើលយ៉ាង
ក្រែងគ្រោះសំណាង

ស្តីកុំស្តាយទ្រព្យ
ចេះមន្តសាយសព្វ

ចេះដ្បិតខំរៀន
អ្នកខ្យត់អត់ឃ្លាន

ខឹងលបសំឡក់
ស៊ីប្លន់លួចឆក់

បានគ្រាន់បើដែរ
អាក្រក់ដល់ម៉ែ

រែងបាត់ធនទៅ
ឬកមនុស្សឥឡូវ

ចេញជួញស្រុកឆ្ងាយ
ចង់ឆ្អឹងសប្បាយ

ឆបាំងបំបាត់
ក្រឡេចថ្នាំងដៃ

លួចបានអោយស្ងាត់
កាឡែបោះត្រា
រក្សាផែនដី ។

អាចមានប្រាជ្ញា
ទាស់ភ្នែកទេវតា

មួយទៀតទូរជន
ទោសទៅចងចាប់

ធ្វើបាបបានបុណ្យ
កាប់ឥតប្រណី
ព្រោះបុណ្យធ្វើបាប ។

គឺបុណ្យមន្ត្រី
បានបុណ្យមន្ត្រី

អំពើទាំងអស់
កាន់សីលព្រះពុទ្ធ

កុំសាងអោយសោះ
ឱនលុតឱនក្រាប
មានទេវតាជួយ ។

ចៀសវាងដរាប
បើក្រដុនដាប

កូនអើយទេវតា
មនុស្សទ្រុស្តបូស្សា

ស្ថិតសព្វត្រីក្សា
ឯណានីមួយ
ចំណាំស្គាល់មុខ ។

រងោករងួយ
ទេវតាពុំជួយ

មិនដែលកំបាំង
ដល់ខ្លួនស្លាប់ទៅ

រាជការបារាំង
នៅរងសោយទុក្ខ
ទាំងពីរកន្លែង ។

គេចាប់ដាក់គុក
សោយទោសនរក

នរកបារាំង
នរកយម្ពុបាល

មានខ្សោយមានខ្លាំង
គេផ្ទាល់ឥតក្រែង
ថាលានកោដិឆ្នាំ ។

មានខ្លីមានវែង
ព្រះអង្គសំដែង

ហេតុនេះគួរវាង
គួរកុំធ្វើបាប

គួរចោលគួររាង
ដរាបខ្លាចកម្ម
បណ្តាំសាសនា ។

គួរចងគួរចាំ
គួរកាន់សីលប្រាំ

ហែកូនចៅអើយ
ភ្លៀងជនខែប្រាំង

ក្រឡាប់អស់ហើយ
រាំងខែវស្សា
ត្រីស័កនេះឯង ។

មិនដូចដូនតា
ឆ្នាំវិករកា

រនោចផល្លុន
ក្នុងខ្នើតផល្លុន

រកាពីមុន
ជន់គ្រប់កន្លែង
ធ្វើស្រែបានផល ។

ឯកស័កជាក់ស្តែង
ទាំងគេទាំងឯង

ឆ្នាំរោងឆស័ក
យប់ថ្ងៃអាទិត្យ

វិសាខភ្លៀងធ្លាក់
ឯដីតព្យះខ្យល់

ពីររោងសំគាល់
ភ្លៀងជន់ពេញផ្ទាល់

ពេញអូរពេញជ្រោះ បួស្សីស្រុកយើង	ពេញវាលធំតូច ។ ដើមឈើទាបខ្ពស់ រលើងទាំងគុម្ព	រលុះរលំ ទើបគ្រាប់វាផ្កុំ
ឆ្នាំចរកុរជូត កើតទាំងជម្ងឺ	ផ្លូវដុះជាថ្មី ។ រាំងរឹងរហូត ស្លាប់មនុស្សប្រុសស្រី	គ្រប់ឆ្នាំទាំងបី ខាលថោះអស់ភ័យ
ភ្លៀងឆ្នាំម្សាញ់ កក្កិកជនវាល	ធ្វើស្រែស្រូវបាន ។ រលឹងក្បាលក្រាញ់ រាលសព្វសួសាន រលួយស្រូវអស់ ។	ត្រូវតាមបុរាណ អ្នកស្ទឹងប៉ុន្មាន
ដាច់ផ្ទះខានដើរ មមែរងកម្ម	រាជការគេប្រើ បញ្ជាំកេរ្តិ៍កោះ ដាច់ពោះក្សិណក្ស័យ ។	ទាំងចាស់កំឡោះ គ្មានអ្វីស៊ីសោះ
ខែចេត្រឆ្នាំវក ជាហេតុអស្ចារ្យ	ស្រឡះពពក សុរិយាល្ងាចថ្ងៃ ឃើញសត្វអ្វីហោះ ។	កើតមានសម័យ ឧត្តរាតថថ្ងៃ
ពីជើងទៅត្បូង មើលមិនស្គាល់ជាក់	ចាស់ក្មេងមើលច្រូង ធ្លាក់ចំចន្លោះ មិនដឹងទៅឯណា ។	បានឃើញទាំងអស់ បាត់ឈឹងសូន្យសោះ
កាលមុននោះមក មានតែមេស្រុក	ខែបុស្សឆ្នាំវក វាស់បែងក្រឡា ត្រូវសែសិបទាំង ។	លែងមានប្រាជ្ញា ដីមួយហិតតា
រង្វាន់មេស្រុក ទៅដល់ប៊ុយរ៉ូ	ត្រូវហូតមួយទុក បង្កូរដាក់ឃ្នាំង ក៏ជាប់ពន្ធដែរ ។	ដប់ជូនបារាំង ពូជពិកន្តាំង
គ្មានធ្ងរគ្មានតឹង ក្មេងប្រុសជំទង់	កូនអើយខំប្រឹង នៅក្នុងឱម៉ែ ថាអោយបង់ប្រាក់ ។	ជាតិឯងជាខ្មែរ រាជការប្រិតប្រៃ
កូនចៅប្រុសស្រី	កើតមកលើដី	ខំរកលុយកាក់

បានហើយខំប្រឹង

ផ្សំគ្នាទុកដាក់
បង់ថ្លៃរាជការ ។

គ្រាន់ទិញស្លៀកពាក់

ភទ្របទឆ្នាំច
ដល់កុរជូតឆ្នូវ

ចាប់គោខ្មៅស
ដំរូវយ៉ាងណា
រហូតរាល់ឆ្នាំ ។

ដុតដែកបោះត្រា
នឹងកើតអស្ចារ្យ

នគរឡើងប្លែក
កូនប្រុសបណ្តាច់

សប្បាយតែភ្នែក
កុំភ្លេចបណ្តាំ
ត្រីមាំលែងថោក ។

ក្នុងចិត្តរងកម្ម
កប្បាសសូត្រថ្នាំ

ដូងស្នាអំពៅ
មានចុះមានឡើង

អំបិលស្តុស្រូវ
រាស្ត្រយើងល្មមរក
គួរយកគួរខាន ។

មានទៅមានមក
ល្មមរេលែលក

កប្បាសនឹងថ្នាំ
កុំអាងខ្ជិលពេក

គួរដាស់គួរដាំ
កុំដេកឈប់ខាន
ម៉ែឪដូនតា ។

ធ្វើដៃឯងបាន
កុំចោលបុរាណ

ដីគេគរគោក
កូនចៅស្រីៗ

កំអាងខ្ជិលជោក
ខំរៀនធ្វើការ
មានមាត់ចេះស្តី ។

ទៅឈ្មោកចិនផ្សារ
បើគ្មានប្រាជ្ញា

អោយសួរចាស់ៗ
រៀនកូតរៀនការ

រៀនបោះកប្បាស
ត្រសាវពាត់រំវៃ
កុំបិចន្លោះ ។

ផ្តេចម្លូរសំឡី
ហូលគោមគាតក្តី

រៀនផ្អុំរៀនត្បាញ
សំពត់បែបងាយ

អោយចាស់បង្ហាញ
លាយសូត្រអម្បោះ
ឈ្មោះការជាស្រី ។

បង្ហាត់ទាំងអស់
កុំទិញគេសោះ

ទិញដូរតែលាក់
ធ្មេញឈើឈ្នាន់ផ្សំ

អញ្ចូលចេសចាក់
ការមូរការកី
មុខប្តីជាប្រុស ។

ព្រហ្មតជាបី
ត្រល់ខ្មារឬស្សី

តាំងពីឆ្នាំច
ទាន់មានចាស់នៅ

ការអ្វីក្រៗ
ស្គាល់ត្រូវស្គាល់ខុស
គ្មានមនុស្សចេះដឹង ។

ខំរៀនទៅចុះ
ចាស់ស្តាប់រលស់

រកស៊ីអោយញឹក
បើភ្នាក់កាលណា

រមៀតស្លឹកក្រៃ
ដាំដើមអ្វីៗ

ជុះទិសខាងជើង
កុំជុះដាក់ផ្លូវ

សក់មួយជាដប់
បើប្រាជ្ញារាក់

កើតមកជាមនុស្ស
ពីនេះជាធំ

មនុស្សមារយាទមិនប៊ិន
ធ្វើស្រែមិនត្រូវ

មេៗជាធំ
បើបានបែបខ្មៅ

ក្រឡាបំនគរ
ពាលរឹងក្រអឺត

ប្រាក់ចាយអស់ទៅ
ជាតិខ្មែរប្រភេទ

ជាតិខ្មែរប្រខុស
យកប្តីប្រពន្ធ

ដេកយប់រលឹក
កាន់ការកាលនឹង
ទាំងប្រុសទាំងស្រី ។

ជីវម្តសខ្លីមខ្លី
ចំណីគ្រប់ឈ្មោះ
ជុះចោលទទេ ។

ជុះដាក់ដីយើង
ត្រូវមាត់ក្មេងជេរ
ល្មមរមាត់ជុះទៅ ។

ជ្រៀតសិតអោយសព្វ
ចាក់ចិត្តអោយជ្រៅ
ដូរស្រូវអង្ករ ។

មួយព្រួយចង់រស់
វាទាំអោយក្រ
តជាទំនុក ។

កូននៅខ្ញុំចិន
គ្មានស្រូវជង្រុក
នេះមុខមេក្រ ។

កំឡោះក្រមុំ
ថានៅបែបស
ត្រដវចង់ឡើង ។

រឹងរិតកើតចោរ
ចើតម៉ើតចើតម៉ើង
ចាយរហែកនៅដៃ ។

ព្រោះមនុស្សឥឡូវ
ក្រឡេតក្រឡៃ
សព្វសត្វនានា ។

ស្រីខ្លាំងធ្វើប្រុស
មិនស្គាល់មីងមា

រឹតក្បិនអោយតឹង
កូនអើយខំប្រឹង

មានដីដាំចុះ
ត្រៀមស៊ីឆ្កែតពោះ

កុំជុះដីគេ
ដីសល់ទំនេរ

កុំអោយសល់នៅ
ដាំចេកអំពៅ

មួយព្រួយចង់ល្អ
ចាំជាតំណ

ព្រោះម្តាយឪពុក
កូនអើយចាំទុក

ស្លៀកពាក់ចង់ល្អ
ទើបគ្រាន់អន់ក្រ

ច្រើនឡើងច្រើនឡើង
ក្រដាសយ៉ាងស្តើង

ឧត្តាតចង្រៃ
ក្រឡាស់សាសន៍សែយ

ប្រុសក្លែងធ្វើជា
បុណ្យទានការងារ

ល្ងង់បូកធ្វើចេះ
ស្រីពាក់អាវខ្លី

កាន់ចិត្តសីហលោ
រកស៊ីមួយថ្ងៃ

រឺល្បែងហៀប៉ោ
ចូរកូនប្រយ័ត្ន

អ្នកកុំប្រហែស
រាជការអាណិត

ប្រយ័ត្នក្រែងក្រ
ផ្លូវរៀចអាគ្រក់

ដើរផ្លូវកណ្តាល
មគ្គផលសីលទាន

មនុស្សម្នាក់ច្រើនឆោត
ស្លាប់ឥតគេព្រួយ

កូនចៅស្រីៗ
ប្រុសស្មើម៉ែឪ

កុំក្តីចក្កក់ក្តាញ់
បើស្តាប់កុំប្តឹង

កុំដើរប្រាប់គេ

កាប់គ្នាឥតក្រែង ។

គោចងត្រដោកសេះ
ប្រុសពាក់អាវវែង
ធ្វើឯងអ្នកគ្រាន់ ។

សេះទីមនឹងគោ
ចង់បានមួយពាន់
ចាក់កាប់ជាប់គុក ។

ច្រើនទៅជាចោរ
ប្រយោជន៍ទៅមុខ
តំណកូនចៅ ។

រាជការនិរទេស
ខំប្រិតប្រដៅ
ថោកដៅត្រកូល ។

ផ្លូវច្បាប់ល្អៗ
អ្នកកុំដើរចូល
លង់ផុតគំនិត ។

ស្រឡាញ់ស្និទ្ធស្នាល
ឈានចូលអោយជិត
មិនឥតអំពើ ។

ច្រើនគ្មានគេកោត
គេជួយទាំងស្ទើរ
ច្រមុះចុះក្រោម ។

ក្រមុំសារខ្លី
ឆូវរឺប្រលោម
កុំព្រាមដោយងាយ ។

បើចិត្តស្រឡាញ់
បើខឹងកុំឆ្កាយ
កុំងាយធ្វើស្និទ្ធ ។

កុំអាងអ្នកជេរ

ប្រុសៗដុះស្នែង
សារុងហៀវកែង

ចាក់ហើលាន់ៗ
បរគោជល់មាន់

ប្រកាសហាមទុក
ចាំជាទំនុក

កំចាត់ចេញទៅ
កុំលោភល្ងង់ខ្លៅ

អ្នកខំប្រមូល
ហៅផ្លូវមិនស្រួល

ឈឺឆ្កាលដោយពិត
យកធម៌ជាមិត្ត

ឈឺគ្មានគេមើល
មិនដែលឡើងលើ

រៀនឆោតអោយល្មម
មើលរូបមើលឆោម

កុំចេញនិយាយ
កុំរោះកុំរាយ

ក្រែងប្រុសឈឺចិត្ត

នៅអោយតែនឹង

កុំរវល់ធ្វើស្និទ្ធ
គិតចូលដណ្តឹង ។

ប្រុសនឹងអាណិត

បើម៉ែឪអោយ
ប្រកែកដោយស្ងាត់

មើលមុខមើលក្រោយ
កុំខ្លាចម្តាយខឹង
ពិបាកចាយណាស់ ។

អាក្រក់ខ្មៅឆ្អឹង
កើតកូនមកតឹង

កុំឃ្នានចំណី
មើលមុខឯងផង

កុំខ្លាចអត់ប្តី
កុំរើសឥតខ្ចាស់
មិនខ្វះគេស្តី ។

កុំភ័យខ្លាចចាស់
ខ្លួនល្អស្រឡះ

បើបានជាខូច
ររៀសឆ្លើយប្រញាប់

ទាន់ដើមនៅតូច
ប្រាប់គ្នាស្រីៗ
ក្នុងតែគេដឹង ។

ខែពីរខែបី
កុំលាក់ធ្វើអ្វី

កុំមាយាបេះក្រូច
គេថាត្រង់ណា

មារយាទចេះតែខូច
ជេរគេត្រង់ហ្នឹង
យកថ្មសង្កត់ ។

មាត់ចេះតែខឹង
ជេរហើយខំប្រឹង

រំលាយរំលូត
មានគេឃើញច្បាស់

អាក្រក់តែគូទ
ម្តុះរឹងហ៊ានស្បថ
ធ្លាក់ទៅអវិច្ចិ ។

អូតល្អតែមាត់
ទោសនេះនឹងភ្នាក់

ចោរកាចល្ងង់ខ្លៅ
មេបាកាច់គេ

ប្រាជ្ញប្រាមប្រដៅ
ស្លាប់ពីស្លាប់បី
ស្មើរំលាយព្រះ ។

ហៅបារាជិកស្រី
រំលូតកូនខ្ចី

មានកាលមិនក្ស័យ
ខ្នាក់ភ្នែកអន្តការ

ខ្លិនជើងខ្លីដៃ
អនិច្ចារូបណាស់
តកូនតថៅ ។

កខ្វះកខ្វាស់
អាក្រក់កេរ្តិ៍ខ្មាស់

អសោចសុសសាយ
ស្លាប់ទៅរងទុក

សុសសព្វដល់ម្តាយ
នរកហ៊ានក្រៅ
ស្លាប់ទៅរស់ទៀត ។

ដល់ពូជពង្សផៅ
គេស្រុសទឹកក្តៅ

ស៊ីខ្លះឈាមឯង
ឡើងមកជាប្រៃត

ព្រះអង្គសម្តែង
ហេតុកម្មមិនឃ្នាត
ហែកកូនឯងស៊ី ។

ថាម៉ឺនសែនជាតិ
អត់ឃ្នានគ្មានញាតិ

ព្រះពុទ្ធលែងប្រោស

ធម៌លែងសន្តោស

សោយទុក្ខរំកិរី

ហេតុចិត្តបូស្សា

មិច្ឆាទិដ្ឋិ

កើតជាជ្រុកញី

អសង្ខេបយុទ្ធា
មនុស្សខ្លិនទ្រែមទ្រម

គេត្រូវរតែចាក់ ។
ហេតុផលសេសកម្ម
ជាគមជាគាក់
ជាអ្នកឥតប្តី ។

កើតជាមនុស្សខ្វាក់
ខ្លឹមឆ្មុតអបលក្ខណ៍

បើម្តាយជួយព្រូត
នរកប្រេតព្រមគ្នា

ជួយជាន់រំលូត
មិនឃើញរស្មី
ទាំងម្តាយទាំងកូន ។

រំលាយកូនខ្លី
ដ្បិតចិត្តតិរិយ

ហេតុនេះគួរខ្លាច
អសោចកេរ្តិ៍ឈ្មោះ

ធម្មតាចោរកាច
ទាំងអស់បងប្អូន
កាត់កាលលែងរាប់ ។

មិនដែលស្ងាត់សូន្យ
មេបាតាដូន

គួរប្រុងឥរិយា
ទាំងប្រុសទាំងស្រី

កើតទាន់សាសនា
កុំបីអោយធ្លាប់
បរលោកលោកិយ ។

ហៅមហាមានភ័ព្វ
គួរខំរៀនផ្តាប់

ឯខុសនិងគាប់
គាប់ខុសនៅចិត្ត

បើនឹងរៀបរាប់
ខុសគាប់នៅស្តី
ខុសត្រូវនៅកាយ ។

រាល់រូបប្រុសស្រី
គំរប់ជាបី

កូនប្រុងប្រព្រឹត្ត
កើតមកជាខ្មែរ

ការកេរ្តិ៍អោយជិត
កុំប្រែក្លែងក្លាយ
វាតែងអោយទុក្ខ ។

គំនិតអោយឆ្ងាយ
ធម្មតាសប្បាយ

អោយទោសទាស់ទែង
រិះរឿងទោស

ទាស់តែម្នាក់ឯង
មានតែពីរមុខ
មួយនាលោកិយ ។

ដល់ម្តាយឪពុក
មួយទោសរក

លោភោទោសោ
គួរកាន់មេត្តា

កើតពីរមោហោ
កតញ្ជូនន្តិ
ទៅកាន់បរលោក ។

រាល់រូបប្រុសស្រី
នេះគឺបាលី

ពាក្យពិតប្រដៅ
កូនណាមិនរៀន

អោយអស់កូនចៅ
កូននឹងមារយាទថោក
ក្នុងចតុរាបាយ ។

ប្រព្រឹត្តរៀនយក
នឹងធ្លាក់ជ្រុលជ្រុក

ធំស្រេចនៅស្លូត

សុខខ្លួនរហូត

ដរាបវែងឆ្ងាយ

ខន្តីអំណត់	សង្កត់ក្នុងកាយ កម្រកាន់បាន ។	ជាតិជនទាំងឡាយ
ចេះហើយមិនដឹង រកធម៌មិនយល់	ចិត្តនៅម្នុះរឹង ខ្ជិលខ្ជល់ឈប់ខាន ថាគ្មាននិស្ស័យ	ប្រឹងរកកម្មដ្ឋាន បន្ទោសបុរាណ
វិបាបនិងបុណ្យ នាំចុលនាំឡើង	មានចិត្តជាមុន ពីដើងពីដៃ ឈ្មោះហៅសំណាង ។	មាត់ជាបច្ច័យ សន្សំសព្វថ្ងៃ
កើតក្នុងលោកិយ កុសលអកុសល	រាល់រូបប្រុសស្រី ប្រទាញសងខាង តែងតាមទៅមក ។	មានចិត្តជាអាង រូបនៅតែងតាង
មគ្គផលសីលទាន យល់ល្អសាងស្អាត	បើល្ងង់អោយរៀន សង្វាតជ្រៀតជ្រក រក្សារូបកាយ ។	បើគ្មានអោយរក ជ្រកសរើសរៀនយក
នេះគឺហៅច្បាប់ កូនចៅប្រុសស្រី	ជាទីសណ្តាប់ កុំបីនឿយណាយ និដ្ឋិតតែងចប់ ។	សណ្តានទាំងឡាយ សង្ខេបបរិយាយ
អ្នកព្រះភិរម្យ លើសលស់ឆ្នាំឆ្នង	អាចារ្យដុំយុំ រំលងពុំតាប់ សុសសាយសេចក្តី ។	បង្ខំម្រាមដប់ ពុំគួរសមសព្វ
កាយកម្មវិធីកម្ម ជាបរមត្ថក្រៅ	ឈ្មោះច្បាប់បណ្តាំ មិនហៅបាលី ទាំងពីរកន្លែង ។	កូនចៅប្រុសស្រី បរលោកលោកិយ
បើលោកឯណា ឃើញខុសត្រង់ណា	ចេះចាំធម៌អាទិ កុំថាជាល្បែង អោយក្មេងវាក៏យ ។	ប្រាកដជាក់ស្តែង ត្បិតពាក្យខ្ញុំតែង
មិនមែនភរកូត ឃើញមនុស្សរម្លង	កុំថាខ្ញុំអូត ខ្ញុំតែងច្បាប់ថ្មី ឯវិចប់ហោង ។	ប្រាជ្ញាខ្ញុំវៃ អស់អាទិសេចក្តី

អ្នកព្រះភិរម្យភាសា អ៊ូ ហៅ ឆ័យ